

Asia: VN/10627/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi yksityisteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (1069/2018) muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Tieyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

LVM ehdottaa asetuksessa säädettyjen yksityisteiden perusparannusavustusten avustusosuuksien nostamista. Yleinen avustusprosentti nostettaisiin 50 %:sta 70 %:iin. Siltojen avustusprosentti nousisi 85 %:iin. Lauttapaikkojen osalta avustusprosentti nostettaisiin 85 %:iin ja talviteiden 70 %:iin.

1. Yleiset huomiot valtioneuvoston asetusluonnoksesta

- Esitetty muutos on erittäin kannatettava ja Tieyhdistys pitää sitä erittäin tärkeänä yksityistieverkon korjausvelan taittamiseksi.

- Perusparannuksien valtionavustukseen varattuja varoja on viime vuosien hyvän rahoitustilanteen aikana jäänyt käyttämättä ja avustusosuutta nostamalla siihen osoitetut varat saadaan käytettyä paremmin.

- Perusparannustöiden kustannustaso on noussut huomattavasti ja tieosakkaiden rahamääräiset rahoitusosuudet eivät tule merkittävässä määrin muuttumaan aiemmasta. Ilman korotusta uhkana olisi perusparannustöiden vähentyminen ja korjausvelan kasvun jatkuminen.

- Asetuksessa tulisi olla siirtymäaikaa koskevat säädökset. Miten olisi tulkittava esimerkiksi tapaukset, joissa avustusta on haettu vuoden 2022 puolella tai päätöskin on saatu vuonna 2022, mutta työt käynnistyvät vasta vuoden 2023 puolella. Yleisten hallinto-oikeudellisten periaatteiden mukaan tiekunta voisi peruuttaa hakemuksensa ja laittaa uuden hakemuksen sisään 1.1.2023. Nykyisen hyvän määrärahatilanteen aikana tiekunnat voivat toimia näin hyvällä luottamuksella siihen, että avustus tullaan myöntämään uudelleen. Tieyhdistys pelkää asian aiheuttavan turhaa hallinnollista kuormitusta sekä tiekunnille että ELY-keskuksille.

2. Minkä kohteiden enimmäisavustusprosentin korottamista voidaan pitää tärkeimpänä yksityistielaisissa, valtakunnallisessa liikennejärjestelmä suunnitelmassa vuosille 2021-2032, ja vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa/lisätalousarvioehdotuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (ml. huoltovarmuuden ja kotimaisen puun saatavuuden varmistaminen sekä metsäteollisuuden ja energiatuotannon tarpeet)?

- On vaikea esittää yksittäisiä kohteita, mutta suurten kustannusten vuoksi sillat ja lossit/lautat ovat tärkeitä avustuskohhteita. Niissä yksittäisten kohteiden kustannukset ovat aina kuusinumeroisia summia ja siten kustannukset ovat tieosakkaille merkittävät. Näiden kohteiden osalla on myös liki mahdoton tehdä vain osittaista työtä.

- Huoltovarmuuden ja kotimaisen puun saatavuuden varmistamisen kannalta pääosa yksityistieverkosta on tärkeää tieverkkoa. Metsätaloutta harjoitetaan lähes kaikilla yksityisteillä ja teiltä lähtee niin pyöreän puun kuin haketetunkin puun kuljetuksia. Tieyhdistys katsoo näiden kuljetusten varmistamiseksi tärkeintä olevan riittävän kantava tieverkko ja siltojen hyväkuntoisuus.

- Tieyhdistys pitää tärkeänä kaikkien yksityisavustusten nostamista esitetyllä tavoin.

3. Miten avustushakemuksia tulisi em. tavoitteiden valossa priorisoida, jos hakemuksia tulisi enemmän kuin on jaettavissa valtionavustusta?

- Tieyhdistys katsoo asetuksen tasolla olevan hyvin vaikea priorisoida hankkeita em. tavoitteiden saavuttamiseksi.

- Avustuspäätökset tekevillä alueellisilla ELY-keskuksilla on paremmat mahdollisuudet priorisoida hankkeita hakemuksissa esitetyillä tiedoilla.
- Tieyhdistys pitää tärkeänä, että mahdollisessa priorisoinnissa noudatetaan yhtenäisiä perusteita koko maassa. Traficomien rooli avustusten hallinnoimisessa on siten erittäin suuri.
- Tähän asti priorisoinnissa on käytetty mm. vakituisen asutukseen, joukkoliikenteeseen ja tien mahdolliseen läpiajoliikenteeseen liittyviä seikkoja. Tieyhdistys katsoo vastaavien seikkojen olevan tarvittaessa käyttökelpoisia.

4. Esityksen tavoitteena on kannustaa yksityisteiden parannuksiin niiden vuosittaista määrää lisäävästi, sekä yksityisteiden korjausvelan vähentyminen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Miten arvioitte avustusprosenttien korottamisen vaikuttavan toteutettavien hankkeiden ja korjausvelan määrään koko Suomen tasolla tai jollain tietyllä alueella? Mitä muita seikkoja kuin muistiossa esitetyt tulisi huomioida, jotta tavoitteet saavutettaisiin?

- Avustusprosenttien nostaminen lisää perusparannushankkeeseen ryhtyvien tiekuntien lukumäärää. Tieyhdistyksen kokemusten ja kentältä tulevien tietojen mukaan avustusprosentin palauttaminen korkeammaksi koetaan suurena kannusteena ryhtyä perusparannushankkeen valmisteluun ja viedä läpi parannushanke.

- Tieyhdistys katsoo nyt esitettyjen tukiprocenttien noston yhdessä käytettävissä oleviin avustusmäärärahojen riittävän tason varmistamisen olevan tärkein toimintamalli korjausvelan hallitsemiseksi.

- Tieyhdistys katsoo, että nyt esitetyllä mallilla saavutetaan hyvät mahdollisuudet korjausvelan alentamiseksi mikäli avustusmäärärahat säilyvät tarpeeksi korkeina.

5. Esityksen mukaan olisi tärkeää tunnistaa keskeisten toimintojen ja kuljetusketjujen kannalta ne yksityistiet, joiden kunnostamisella saavutetaan merkittävimmät vaikutukset. Miten tämä

tunnistaminen ja kohdistaminen voitaisiin valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäisin perustein toteuttaa ja ottaa asetuksessa huomioon? Millaista valtakunnallisesti vertailukelpoista tietoa kohteiden kunnosta on saatavilla tunnistamisen tueksi?

- Tieyhdistys pitää tärkeänä yksityistieavustuksen suuntaamista myös tutkimus- ja kehityshankkeisiin sekä tiekuntiin kohdistuvaan tiedottamiseen. Tiekinnot ovat pääosin maallikoiden hallinnoimia ja tiedotuksen tarve on jatkuva.
- Tieyhdistys esittää huolensa avustushakemusten käsittelyajoista ja byrokratian kasvusta, jos avustuserärahat sidotaan kuntoon perustuvaan arvioon. Kuinka hakemukset käsiteltäisiin, jos määrärahoja on tarkoitus jakaa ympärivuoden? Ilmeisesti hakemuksia tulisi pisteyttää toisiaan vastaan ja katsoa mitä avustetaan.
- Tieyhdistys pitää erittäin tärkeänä nykyisin jatkuvaan hakuun perustuvan mallin jatkumisen. Mikäli hakemuksia käsiteltäisiin vain kerran tai pari vuodessa, kasvaa hankkeiden läpiviemiseen vaadittava aika liikaa.
- Tieyhdistys muistuttaa yksityistieverkon tilaa koskevan tiedon puutteellisuudesta eli valtakunnallisesti kattavaa tietoa ei toistaiseksi ole saatavilla.
- Alueellista tietoa on saatu Yksityisteiden puuinfra –hankkeessa, jossa on inventoitu Pirkanmaan ja Kainuun maakuntien alueella olevat yksityisteiden sillat. Tulosten mukaan kolmasosa em. alueiden yksityistiesilloista on pikaisten peruskorjaustarpeiden alaisia. On oletettavaa siltojen kunnan olevan vastaava muissakin maakunnissa.
- Maa- ja metsätalousministeriön rahoittama Tieksi-hanke on käynnistymässä ja siinä on tavoitteena kartoittaa Suomen kaikki yksityistiesillat. Tulevaisuudessa käytettävissä on tutkimustietoa.

Helsingissä 14.10.2022

Suomen Tieyhdistys ry

Nina Raitanen

toimitusjohtaja

Simo Takalammi

johtaja

Takalammi Simo
Suomen Tieyhdistys ry